

Kongsberg

David Sønstebo (28) fra Kongsberg står bak kryptovalutaen Iota som denne uken ble verdsatt til hele 127 milliarder kroner.



FINANS

Jonas Blich Bakken
Oslo

Sølvgruvene på Kongsberg plasserte den vesle byen sør i Buskerud i sentrum for utviklingen av sølvmynter på slutten av 1600-tallet, og etter hvert en egen norsk pengeenhet.

Nå er en Kongsberg-mann med på å utvikle mynten på nytt.

28-åringen David Sønstebo er nemlig en av fire grunnleggere av den digitale mynten, kryptovalutaen, Iota.

Sønstebo er den opprinnelige grunnleggeren, som fikk med seg et internasjonalt team med Sergej Ivancheglo, Dominik Schiener og Sergej Popov da han for to år siden satte i gang prosjektet som skulle utvikle seg til Iota.

- Det var lenge før galskapen rundt lansering av nye valutaer. Vi ba folk støtte prosjektet, uten noen investorpitcher, slik du ser i dag, og satte ikke av noen mynter

til oss selv. Jeg måtte kjøpe på akkurat samme basis som andre, sier han, og viser til at de som laget den andre valutaen Ethereum satte av 17 prosent av myntene til seg selv. Det har gjort dem enormt rike.

- Hvor mye kjøpte du?

- Det eneste jeg kan si er at ingen av grunnleggerne eier mer enn 0,8 prosent. Når man tenker rent pengemessig hadde det vært deilig å eie ti prosent, men det ville ikke fungert, sier Sønstebo.

Denne uken var Iota notert til en samlet verdi på 127 milliarder kroner. 0,8 prosent av det tilsvarer litt over én milliard kroner. Det betyr at Sønstebo og de tre andre grunnleggerne trolig satt på verdier for flere milliarder kroner da kursen var på sitt høyeste tidligere.

Tusen valutaer

Iota-valutaen bygger på en variant av såkalte blokkjeder («blockchain»), en teknologi som mange betrakter som banebrytende, og som muliggjør unike digitale valuta-enheter, bitmynt.

Det er en annen valuta, bitcoin,

Ikke helt som bitcoin

Iota-teknologien regnes som lovende fordi den kan løse en del problemer ved bitcoin:

- Bitcoin er en digital valuta bygget på blockchainteknologien. Iota er en søsterteknologi som kalles «DAG» eller «Tangle».

- For bitcoin er utvinning av nye mynter en sentral motivasjonsfaktor. For Iota er alle myntene laget fra starten.

- Bitcoin-utvinning krever nå hele 0,14 prosent av verdens energiforbruk, ifølge Digiconomist.net, og det øker i takt med kursen.

- Bitcoin har en kunstig grense på fem betalinger i sekundet. Iota har ingen slik grense.

- Bitcoin-transaksjoner koster seks dollar i snitt og har vært oppe i 20. Iota-transaksjoner skal være helt gratis.

som er mest kjent blant kryptovalutaene. Også den bygger på blokkjete-teknologi. Stor interesse har sendt prisene på den knappe valutaen til værs. Det har ført til enorm medieomtale, som deretter har bidratt til enda større interesse og sendt kursene til himmels. Samlet er det etablert flere enn tusen digitale valutaer de seneste årene.

Iota skiller seg imidlertid fra bitcoin og de fleste andre digitale valutaer, og regnes som et spen-

nende alternativ. Da Iota i slutten av november lanserte en ny plattform for handel med data var det uten transaksjonsgebyrer og andre handelsbegrensninger, noe som er blitt et alvorlig problem for bitcoin. Iota-kursen skjøt til himmels og er nå blitt den fjerde største digitale valutaen.

- Jeg tror det er fordi vi har gått forbi blockchain. Det er ikke avgifter på transaksjoner, og ingen begrensninger på antall transak-

sjoner, sier gründeren David Sønstebo fra Kongsberg til DN.

Med på laget var solide partnere som Bosch, Deutsche Telekom, Microsoft, Fujitsu og Samsung Artik. Også norske Tine og DNV-GL er med på laget.

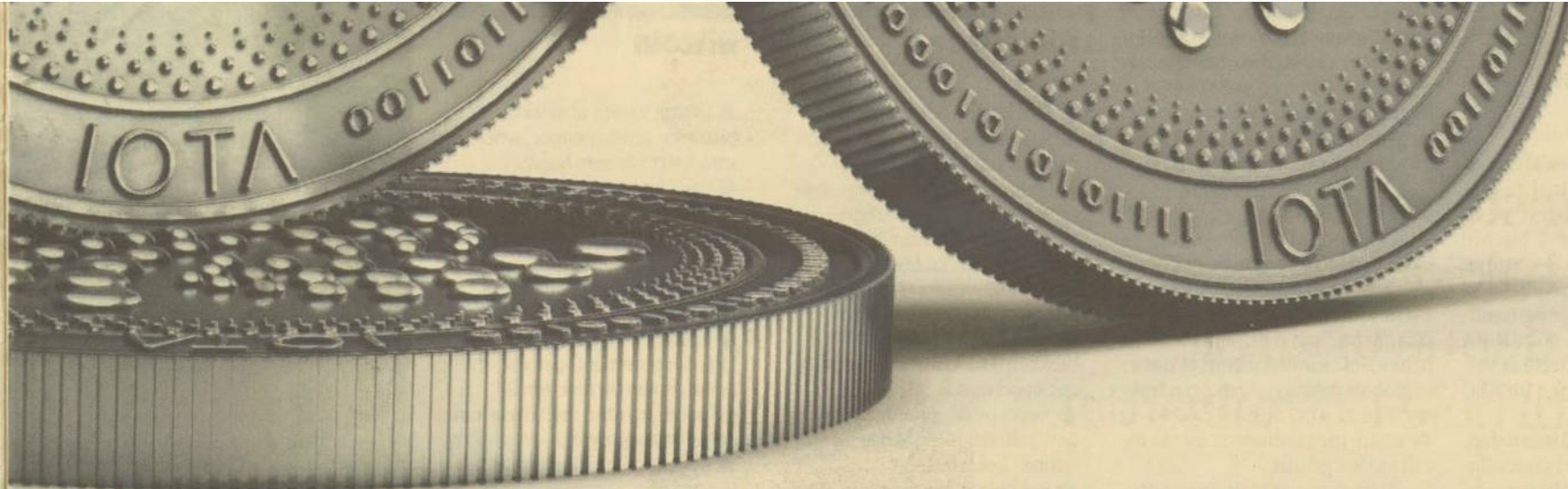
Stiftelse

Kontrollen over myntenheten er nå lagt i en stiftelse, som er opprettet i Berlin, og ifølge Sønstebo er eierskapet en åpen modell og fordelingen av myntene viktig for å få inn partnere.

Staben som jobber med Iota har nå ifølge Sønstebo vokst til 50-60 på fulltid, og de holder til over hele verden, fra Alaska i Nord-Amerika til Taiwan. I tillegg har de en stor flora av eksterne utviklere som jobber med egne prosjekter basert på teknologien.

- En stiftelse som garanti for videreutvikling er positivt, mener Josef Noll, professor ved seksjon for autonome systemer og sensorteknologier ved Universitetet i Oslo.

Han sier prosjektet fremdeles har utfordringer, men synes det er en spennende utvikling, og en



mulig løsning for det som kalles tingenes internett.

- Iota har god grunnforståelse av hvordan man kan løse mange av ulempene med blockchain.

Et av problemene iota har støtt på er en svakhet i krypteringen som ble oppdaget av forskere ved det anerkjente MIT-universitetet i Boston på østkysten av USA i sommer. Iota tettet hullene, men sikkerhetsguruen Bruce Schneier mente feilene tydet på at sikkerheten ikke var god nok.

Målet med iota var at dette skal bli teknologien som sørger for data-utveksling og betaling for tingenes internett - alle de milliardene av sensorer med nettilgang som vi er i ferd med å omgi oss med.

- Biler er blitt datamaskiner med hjul, og dette kan gjøre betaling for lading automatisk, og for parkering i sanntid. Du kan betale per kilometer du kjører på veien, istedenfor bomstasjoner, som kan slå ut uheldig for noen, sier Sønstebo.

Han ser også for seg at man kan betale per sekund man hører av en sang, fordi selve betalingen er gratis.

- Det skaper en ny verden av businessmuligheter. Det er hundrevis av utviklere som jobber med iota og tusenvis som er entusiaster. Gud vet hva de finner på å lage, sier han.

Kongsberg-mannen sier dette er deres visjon - å skape et miljø der mange bidrar med egne prosjekter, ikke at de skal gjøre alt selv. Han mener bidragene for andre gjør at bruken kan bli mye bredere enn gründerne hadde forestilt seg.

Store bitcoin-problemer

Gratis betaling står i sterk kontrast til vanlige bitcoins. Der har systemet bygget inn en kunstig grense på rundt fem betalinger per sekund, noe som for alvor har skapt problemer i høst. Da populariteten økte, ble det budkamp om å få prioritert egne betalinger.

- Prisen var oppe i 20 dollar per betaling, og det blir bare verre. Fem betalinger per sekund er ingenting hvis du skal bli en global valuta, sier Sønstebo.

Bitcoin har dessuten blitt et stort miljøproblem, fordi systemet er laget slik at strømforbruket

Himmelferd med iota

Den digitale valutaen iota ble onsdag notert så høyt som 15,4 milliarder dollar, eller 127 milliarder kroner. Det betyr at gründerne satt på milliardverdier en liten stund, før kursen falt litt tilbake igjen. Samlet verdi i milliarder dollar.



2017 DN grafikk / Kilde: Coinmarketcap.com

til serverne som konkurrerer om å utvinne nye bitcoins øker i takt med bitcoin-kursen - uten at de kan lage flere transaksjoner per sekund.

Ifølge Sønstebo fungerer iota motsatt - det blir mer effektivt jo flere som bruker det, og det finnes

ingen begrensning på antall betalinger per sekund.

- Ikke rasjonelt

Sønstebo hevder verdiene på myntene aldri har vært fokusert til teamet hans og mener lanseringen av stadig nye myntenheter

som prises høyt, ikke henger på greip.

- Det er galskap i mine øyne. Jeg klarer ikke rasjonelt å se hvordan bitcoin cash skal være verdt 30 milliarder dollar, sier han, om myntenheten som i august ble skapt som en avlegger av bitcoin.

Tradisjonelle analytikere har også problemer med å få slike myntenheter til å passe inn i normale kalkyler. Kyrre Aamdal i DNB mener økningen i bitcoinkursen har dratt med seg de andre og at spekulasjon drar kursen opp.

- Det blir fristende å satse på noen andre valutaer. Det virker som det er en boble, men den kan være langvarig, og det er ikke sikkert dette er toppen, sier han.

Han peker på at det er snakk om ny teknologi, og at dette i noen tilfeller har gitt stor oppside.

- Det er vanskelig å tenke seg at alle skal ha kraftig oppgang eller at alle forsvinner. Noen virker som svindel og andre som gode ideer og bruker dette til å få inn penger, sier han.

jonas.bakken@dn.no